

06.07.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**6 Temmuz 2021
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

6 Temmuz 2021 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 78)

YÖNETMELİKLER

- Alt İşverenlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Doğrudan Yabancı Yatırımlarda Yabancı Uyruklu Personel İstihdamı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Özel İstihdam Büroları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yurtdışı İstihdam Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Fikir ve Sanat Eserlerinin Tespit Edildiği Materyallerin Dolum, Çoğaltım ve Satışını Yapan veya Yayan İşletmelerin Sertifikalandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Av ve Yaban Hayvanları ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması, Üretimi ve Ticareti Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Kişisel Koruyucu Donanımlarla İlgili Onaylanmış Kuruluşların Görevlendirilmesine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ

Tarım ve gıda sektörü salgının etkilerini mercek altına aldı

FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı Ayşegül Selışık, COVID-19 salgınının tarım ve gıda sektörü üzerinde büyük baskı yarattığını belirterek, "Arz zincirlerindeki kesintiler ve karantina önlemleri gıda kaybı ve israfında önemli artışlara neden oldu." dedi.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Türkiye Temsilci Yardımcısı Ayşegül Selışık, COVID-19 salgın sürecinin, gıda ve tarım üretiminin ülkeler için ne kadar önemli ve stratejik bir zorunluluk olduğunu herkese hatırlattığını söyledi.

Salgının verdiği zararın nüfus yoğunluğunun büyük olduğu şehirlerde daha çok hissedildiğini ifade eden Selışık, şehirlerin yoksul ve korunaksız yerleşim yerlerinin bundan daha fazla etkilendiğini bildirdi.

Selışık, salgından en çok etkilenen ülkeler arasında Çin, ABD, İspanya, İtalya ve Fransa'nın yer aldığına işaret ederek, şöyle konuştu:

"Bu ülkeler aynı zamanda, tarımsal üretim, ihracat ve ithalat bakımından dünyada başı çekiyor. Bu nedenle salgının tarım ve gıda sektörüne etkileri küresel boyutta ve olumsuz oluyor. Kovid-19, tarım ve gıda sektörü üzerinde büyük baskı yarattı. Arz zincirlerindeki kesintiler ve karantina önlemleri, gıda kaybı ve israfında önemli artışlara neden oldu."

Salgınla birlikte gelir düşüşleri ve gıda fiyatlarında yükselişler yaşandığını vurgulayan Selışık, bazı ülkelerin ciddi gıda güvensizliğiyle karşı karşıya kaldığını dile getirdi.

"Açlık sınırında yaşayan insan sayısı 132 milyon arttı"

Selişik, pandeminin etkisiyle 690 milyon olan açlık sınırında yaşayan insan sayısına 132 milyon kişinin daha eklendiğine dikkati çekerek, küresel düzeyde gıda yardımı almak zorunda olan ve akut açlık kriziyle yaşamak zorunda kalan insan sayısının ise 135 milyonu bulduğunu aktardı. Selişik, Dünya Bankası raporlarına göre 100 milyon insanın aşırı yoksulluğun pençesine sürüklendiğini ifade etti.

Çoğunluğu Afrika ve Asya'da olmak üzere 27 ülkenin ciddi bir gıda güvensizliğiyle karşı karşıya olduğunu belirten Selişik, "Zaten kırılğan olan gruplar pandemiden daha fazla etkilendi. Sudan, Yemen, Sahil Afrika, küçük ada ülkeleri en çok etkilenen ülkelerin başında geliyor. Bu ülkeler dışarıdan gıda yardımına bağımlı durumdadır. Ülkeler haricinde, küçük aile çiftçileri, göçmenler ve mevsimlik tarım işçileri de bu krizin en büyük mağdurları arasında yer aldı." değerlendirmesinde bulundu.

Selişik, Türkiye'nin de salgın nedeniyle yaşanan küresel dalgalanmalardan etkilendiğini söyleyerek, şunları kaydetti:

"Türkiye'de gıda arzı ve güvenliğinde kısa ve orta vadede sıkıntı beklenmiyor. Türkiye; Avrupa, Orta Doğu ve Orta Asya'nın en büyük gıda tedarikçilerinden biri. Nakliye yolları tıkanırca üretici de olumsuz etkilenecek. Türkiye'de Kovid-19 başladıktan sonra gıda üretimi ve erişiminde bir kesinti olmamasına rağmen tarımsal ürünlerin fiyatı artış eğiliminde. Döviz kurunun salgın döneminde yükselmesi, gübre, ilaç ve yem gibi ithalata bağımlı bazı önemli girdilerde fiyat artışlarına yol açtı. Yeterlilik derecelerine göre, Türkiye'de salgından olumsuz etkilenebilecekler; tahıllar, buğday, mısır, baklagiller, ayçiçeği. Yurt içi meyve sebze piyasalarında ciddi bir arz açığı oluşması beklenmiyor."

Kırmızı et üreticilerinden üç talep

Kurban Bayramı öncesi kırmızı et üreticileri üç sorundan dert yandı. Üreticiler, yem fiyatlarının düşmesini beklerken, nakliye ücretleri ve kurban pazar yeri kiralarının denetlenmesini istiyor.

Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği (TÜKETBİR) Başkanı Bülent Tunç, üreticilerin elinde yaklaşık 1 milyon 500 bin büyükbaş ve 3 milyon civarında küçükbaş kurbanlık olduğunu belirtirken, "Yeteri kadar kurbanlık hayvan bulunuyor, kurbanlık temininde sıkıntı olmaz." ifadesini kullandı.

Tunç, küçükbaş fiyatlarının 1500 ila 3 bin 500 lira arasında olduğuna dikkati çekerek, "Kurban olabilecek büyükbaş hayvanların fiyatı yaklaşık 10 bin liradan başlıyor, 25 bin liraya kadar var. Hisse olarak düşündüğünüzde yaklaşık 2 bin liraya büyükbaş hissesi alabilirsiniz. Büyükbaş hayvanın canlı kilogram fiyatı ise bölgelere göre 28 ila 30 lira arasında değişiyor." ifadelerini kullandı.

"Yapılacak müdahalelerle yem fiyatlarının düşmesini bekliyoruz"

Üreticilerin girdi maliyetlerinin yükseldiğine dikkati çeken Tunç, yem gibi maliyetlerin artmasının sektörü olumsuz etkilediğini anlattı.

Tunç, Toprak Mahsulleri Ofisinin (TMO) piyasaya müdahale kararı almasının olumlu karşılandığının altını çizerek, "TMO'nun kararı bizleri umutlandırdı. Bu haberin duyulmasından sonra yem fiyatlarındaki artış durdu. Yapılacak müdahalelerle yem fiyatlarının düşmesini bekliyoruz. Girdi maliyetleri artarsa kimse hayvancılık yapmaz." değerlendirmesinde bulundu.

06.07.2021

Şehirlerarası kurbanlık naklinin özellikle bayrama 10 gün kala yoğunlaştığını belirten Tunç, bu dönemde fiyatların yükseldiğini anlattı. Tunç, dönemsel olarak yükselen nakliye fiyatlarının denetlenmesi gerektiğini vurguladı.

Kurban pazar yerlerinde kira denetimi yapılmalı

Tunç, kurbanlıkların maliyetlerini etkileyen bir diğer unsurunda hayvan pazarları kirası olduğuna işaret ederek, şunları kaydetti:

"Özellikle büyük şehirlerde hayvan pazarlarının kiralari üreticilerimize fazla geliyor. Burada aracilarin olduğunu görüyoruz. Bir başkası belediyelerden yer kiralayarak bunu hayvan pazarı haline getirip çok yüksek fiyatlara üreticilere kiralıyor. Buralarda denetim yapılması hem üreticinin hem de tüketicinin faydasına olacaktır."

Yerli üreticilere damızlık teke desteği

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Başkentli hayvan üreticilerine ilk kez damızlık teke desteğinde bulundu. Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı, 134 yerli üreticiye 379 adet damızlık teke dağıttı.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, kırsal kalkınmayı önceleyen projelerle hem yerli üreticinin ekonomisine katkıda bulunmayı hem de Başkent ekonomisini canlandırmayı hedefliyor. Yerli üretimi teşvik eden projeleri hayata geçiren Büyükşehir Belediyesi şimdi de 134 hayvan üreticisine ilk kez toplam 379 adet damızlık teke desteğinde bulundu.

Hedefte Ankara keçisi yetiştiriciliği üretimini ve tiftik kalitesini artırmak var Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı ekipleri, Ankara'nın en önemli simge değerinden biri olan "Ankara Keçisi" yetiştiriciliğini desteklemek, tiftik kalitesini ve miktarını artırmak, yetiştiricilere ekonomik olarak katkıda bulunmak amacıyla damızlık teke dağıttı. Ayaş, Güdül, Nallıhan, Beypazarı, Kızılcahamam, Çamlıdere, Kahramankazan, Çubuk, Kalecik, Altındağ, Keçiören, Elmadağ, Sincan, Polatlı, Haymana ve Bala ilçelerinde dağıtımı tamamlanan damızlık tekeler, "Halk Elinde Islah Projesi" kapsamında ıslah edilen tekelerden seçildi.

Domateste miktar düştü, fiyat yarı yarıya arttı

Domates miktarının düşmesiyle fiyatlarda yarı yarıya kadar artış yaşandı. Haziran ayında Antalya Toptancı Hallerinde işlem gören domates miktarı yüzde 35,84 düşerken, fiyatı ise yüzde 49 arttı.

ANTALYA- Antalya Ticaret Borsası (ATB), Haziran ayı Antalya Halleri Domates, Sebze ve Meyve Endeksi açıklandı.

Buna göre Haziran ayı endeksleri miktarda bir önceki aya göre (aylık) domateste yüzde 0.26 ve sebze de yüzde 11.41 azaldı, meyvede ise yüzde 0,29 arttı.

Geçen yılın aynı ayına göre (yıllık) miktar endeksi domateste yüzde 35,84, sebze de yüzde 30.92 ve meyvede ise yüzde 30.30 azaldı. Miktar endekslerinde, Kasım, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs aylarından sonra Haziran ayında da düşüş eğilimi devam etti.

Domates miktar endeksinde, geçen yılın Haziran ayına göre (yıllık) yüzde 35,84 düşüş yaşanırken fiyat endeksi geçen yılın aynı ayına göre (yıllık) yüzde 49 arttı. Domates miktar endeksindeki bu düşüş, son 6 yılın ikinci en yüksek miktar azalışını, fiyat endeksindeki artış ise son altı yılın üçüncü en yüksek fiyat artışına yol açtı.

Sebze miktar endeksi, geçen yılın Haziran ayına göre (yıllık) yüzde 30,92 azaldı, fiyat endeksi ise yüzde 29,27 arttı.

Meyve miktar endeksi, yüzde 30,30 düşüşken fiyatlar da ise aksine yüzde 69,28 artış oldu. Meyve fiyat artışı ise son 6 yılın en yüksek fiyat artışı oldu.

06.07.2021

Aylık artış

Bir önceki aya göre (aylık) domates işlem miktar endeksi, Haziran ayında yüzde 0,26 azalırken, işlem fiyatı endeksi ise bir önceki aya göre yüzde 1,91 arttı.

Sebze işlem miktar endeksi yüzde 11,41 azalırken, fiyat endeksi ise yüzde 1,75 arttı. Sebze fiyat endeksi ise son üç yılın en yüksek aylık artışını yaşadı. Bir önceki aya göre (aylık) meyve işlem miktar endeksi yüzde 0,29 arttı, işlem fiyat endeksi ise yüzde 24,27 düştü.

Fiyatlara üretici farkı sonbaharda geliyor

Hazır giyimde yüzde 20, beyaz eşya ve elektronikte yüzde 15-20, mutfak ürünlerinde yüzde 30-50 zam hazırlığı var. Mobilyada maliyetlerin yarısı bile fiyatlara yansıtılmıyor.

Üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki farkın 25,36 ile tarihin en yüksek seviyesine çıkması yeni bir zam dalgasını gündeme getirdi. Gıdadan beyaz eşyaya, hazır giyimden mobilyaya kadar birçok sektör, eylül ile birlikte fiyatlarda yüzde 15 ile yüzde 40 arasında artış olacağını belirtti.

Sektör temsilcilerinin yorumları şöyle:

Hazır giyimde yeni sezon en az yüzde 20 zam ile açılacak

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Konfeksiyon ve Hazırgiyim Sanayi Meclis Başkanı Şeref Fayat, sonbahar-kış sezonunda yüzde 15-20 bandında bir fiyat artışı beklediklerini kaydetti. Fayat, "ÜFE ve TÜFE arasındaki fark çok yüksek. Öyle bir marj yok. Hammaddenin hem döviz bazında artması hem de dövizin artması bunun yansıtılmasını kaçınılmaz kılıyor. Yeni sezon ürünlerinde minimum yüzde 15-20 arasında fiyat artışı yapılmazsa şirketlerin iç piyasaya verdiği ürünlerden para kazanması mümkün değil" açıklamasında bulundu. 50 bin satış noktası ve 320 milyar TL'lik ciroyu temsil eden Zincir Mağazalar Derneği'nin (ZMD) Başkanı Serhan Tınastepe de fiyat artışının taleple doğru orantılı olduğunu belirterek, "Fiyat artışı güçlü bir talep ile gerçekleşecek bir durum. Şu an herkes karlılıklarından fedakarlıkta

bulunuyor. Yaz ürünlerine fiyatlar yansıtıldı. Eylül gibi başlayacak yeni sezonda da yüzde 20-35 arasında bir fiyat artışı öngörüyoruz” dedi.

Beyaz eşya ve teknolojiye yüzde 15-20 bekleniyor

Türk Elektronik Sanayicileri Derneği (TESİD) Başkanı Yaman Tunaolu, sektörde hammaddenin önemli bir bileşen olduğunu ve bunun da önemli bir kısmının yurtdışından geldiği için dövizdeki artıştan da önemli oranda etkilendiğini anlattı. Tunaolu, “Beyaz eşyada bir talep artışı var. ÜFE ile TÜFE arasındaki artış da çok açıldı. Fark bu kadar açılınca hem elektronik hem de beyaz eşyada fiyatlara yansımaması düşünülemez. Arada büyük bir fark var. Hiçbir tüketici zararına iş yapmak istemez. Bu yıl içinde son çeyrekte yüzde 15-20 bandından bir fiyat artışı olacağını tahmin ediyoruz” dedi.

Mobilyacılar kardan feragat yolunda

Mobilya Sanayi İş Adamları Derneği Başkanı Nuri Gürcan, 2020'nin son çeyreğinden bu yana hammaddeye ulaşmakta zorluk yaşadıklarını söyledi. Sunta ve MDF gibi birçok hammaddenin karborsaya düştüğünü aktaran Gürcan, “Bizler şu anda kârsız çalışarak işlerimizi sürdürülebilir kılmamızın peşindeyiz ama sektörün dayanacak gücü kalmadı. Artan maliyet artışlarının önüne geçmek gerekiyor” dedi. MODOKO Başkanı Koray Çalışkan da, “Hammadde fiyatları yüzde 40 artmış ama biz yıllık bazda yüzde 20 fiyatları artırmışız. Hem bizim hem de tüketicinin ciddi kaybı var. Sunta, MDF üreticileri her ay yüzde 10-15 zam yapıyor. Biz bunun yarısını bile yansıtamıyoruz. Firmalar teker teker kapanmaya başlıyor, stoğu olan firmalar kampanyalarla dönmeye çalışıyor” diyerek fiyat artışı yerine kardan feragat edecekleri mesajını verdi.

Mutfak ürünlerinde yüzde 50'yi bulacak

Züccaciyeciler Derneği Başkanı Mesut Öksüz, çelik ve plastik fiyatlarındaki artışın maliyetleri önemli oranda arttığını belirterek, “Mutfak gereçlerinde pandemi döneminde hammadde fiyatlarına bağlı olarak yüzde 50'nin üzerinde artış oldu. Şimdi bir zam dalgası daha yaşanacak. Tüm mutfak ürünlerinde yüzde 30-50 perakendecileri zam bekliyoruz” dedi.

ÜFE baskısı yönetilir durumda değil

Gıda perakendecileri Derneği Başkanı Galip Aykaç, ÜFE'deki artışın sebeplerini dünyadaki gıda hammadde fiyatlarının yüksek seyretmesi, iklim değişikliğinin tarımı olumsuz yönde etkilemesi, ambalaj hammaddelerindeki yükseliş, lojistik fiyatları ve yüksek faiz ve döviz kuru olarak sıraladı. Aykaç, “Organize perakendecilerin yüksek rekabet şartları da dikkate alındığında enflasyonun yükselmesine değil aksine düşürücü rolünün olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Buradan açıklanan ÜFE ile TÜFE arasındaki fark söylediklerimi teyit ediyor. Aradaki farkın kapanma zamanı açısından bir tahminde bulunmak çok zor” dedi. Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF) Genel Sekreteri İlknur Menlik de “Üretici fiyatlarında çok daha büyük bir artış söz konusu. Aradaki bu farkın büyük olması, üreticileri ve

sektörü hem zorda bırakıyor hem endişelendiriyor. Temel ihtiyaca yönelik bir üretim yapması sebebiyle gıda sektörü girdi maliyeti artışlarını tüketiciye yansıtma konusunda her zaman direniyor, maliyetleri yönetmek için çalışıyor. Ancak mevcut durumdaki gibi büyük bir maliyet artışının tüketici fiyatlarına yansımadan yönetilebilmesi mümkün görünmüyor” diye konuştu.

Yetersiz talep hemen yansımalarını engeller

Trakya Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Sadi Uzunoğlu, üretici fiyatları endeksindeki artışın, yeterince talep oluşmaması ve piyasalardaki aksaklıklar dolayısıyla 3 aydan daha uzun bir zamandan sonra tüketici fiyatlarına yansiyabileceğini, bu sürenin, etkisi azalarak 9 aya kadar uzayabileceğini söyledi. Uzunoğlu, “Yetersiz talep, ÜFE’nin TÜFE’ye hemen yansımalarını engeller, özellikle tarımda üretici çok, büyük alıcı ise sınırlı sayıda. Bu durum da, üreticinin maliyetini fiyatına yansıtmasını engelleyen unsurdur. Ama 3-6 aylık periyoda da yayılsa, 9-12 aylık bir süreye de yayılsa sonuçta üretici fiyatının tüketiciye yansımaları kaçınılmazdır” dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Öncü göstergeler yüzde 20 büyümeye işaret ediyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İkinci çeyreğe ilişkin öncü göstergeler baz etkisinin de devreye girmesiyle yıllık yüzde 20 civarında bir büyümeye işaret ediyor." dedi. Erdoğan, Kurban Bayramı öncesi emekli maaş ve ikramiyelerinin de ödeneceğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 3 saat 15 dakika süren Kabine Toplantısı sonrası açıklamalarda bulundu.

Erdoğan özetle şunları söyledi:

"Biz salgının başından bir ücretsiz test hizmeti sunduk. Buradan tüm vatandaşlarımıza, artık 18 yaşın üzerindeki herkese açılmış olan aşı randevularını alarak bu musibetten kendilerini koruması çağrısında bulunuyorum. Aşıdan başka korunma tedbiri yoktur.

Toplumsal bağışıklık elde edilene kadar hep birlikte temizlik, mesafe ve maske başta olmak üzere kurallara uymaya devam etmeliyiz.

'Salgını fırsata çevirmek isteyenlere izin vermeyeceğiz'

Doğrudan desteklerin tutarı 150 milyar lirayı aştı. Yıl sonuna kadar bu tutarın milli gelirimizin yüzde 3,5'ine ulaşmasını bekliyoruz.

Toprak Mahsulleri Ofisi, hasat nedeniyle haziran ayında ara verdiği, uygun fiyatlı arpa ve buğday gibi yem hammaddesi satışına temmuzda devam edecek.

Salgın ve kuraklık nedeniyle ortaya çıkan durumu istismar ederek, hububat ile et, süt, yem fiyatlarını aşırı şekilde yükseltmeye çalışanlara izin vermeyeceğiz.

'İkinci çeyrekte göstergeler yıllık yüzde 20 büyüme işaret ediyor'

İkinci çeyreğe ilişkin öncü göstergeler baz etkisinin de devreye girmesiyle yıllık yüzde 20 civarında bir büyümeye işaret ediyor.

İlk 6 ayda geçtiğimiz yıla göre yüzde 40'luk ihracat artışı gerçekleşti. Yıl sonunda tarihimizde ilk defa 200 milyar doların üzerinde bir ihracata imza atacağız.

'Avrupa'da benzin ve motorinin en ucuz olduğu ülke biziz'

Şu anda Avrupa'da benzinin ve motorinin hem en ucuz olduğu hem de en az vergilendirildiği ülke biziz.

Eskiden yurt dışından gelenler arabalarının depolarını doldurup öyle sınırlarımızdan girerlerdi, şimdi iş tersine döndü, depoları fulleyip sınır dışına çıkıyorlar.

Emeklileri erken maaş ve ikramiye ödemesi

Emeklilerimize bir müjde vermek istiyorum. Emeklilerimizin temmuz ayı aylıkları ile bayram ikramiyelerini Kurban Bayramı öncesinde ödeyeceğiz.

12,7 milyon vatandaşımıza 12,3 milyar lirası Kurban Bayramı ikramiyesi olmak üzere toplamda 38 milyar liralık ödeme gerçekleştireceğiz.

İstihdam kayıplarımızı telafi ederek 2020 Nisanı'ndan bu yana 2 milyon 887 bin istihdam artışı sağladık. Ekonomi Reform Programı'mız kapsamında basit usulde vergilendirilen esnafımızın tüm kazançlarını vergi dışı bırakıyoruz.

Kurumlar vergisi oranını, 2023'ten itibaren yüzde 20 seviyesine indiriyoruz.

'İşverene SGK primi ve 12 ay boyunca vergi desteği'

Yıl sonuna kadar işe alınacak her bir işçi için, asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken tüm SGK primleri ve vergileri 12 ay boyunca karşıyoruz.

Tüm işlemlerde KDV oranının yüzde 18 olduğunu varsaydığımızda, OECD ülkeleri arasında KDV oranı en düşük ikinci ülkeyiz.

06.07.2021

Yüksek enflasyonla mücadele takım oyununu gerektiriyor. Merkez Bankamız bu sorunu çözmekte kararlı bir yaklaşıma sahiptir.

Terörle mücadele

Operasyonlar neticesinde PKK'nın üst kadrosu tarihinde ilk kez Kuzey Irak'ta hareket edemez, toplanamaz ve örgütü yönetemez hale gelmiştir.

FETÖ'nün yurt dışı faaliyetlerinin akamete uğraması için çalışıyoruz, 100'ün üzerinde kişi Türkiye'ye getirildi.

Bu mücadelenin uzun soluklu olduğunun bilinciyle FETÖ'yü çözme ve ortadan kaldırma çalışmalarına devam edeceğiz.

Yurt dışındaki örgüt mensuplarına yönelik çalışmalar kapsamında bugüne kadar pek çok ülkeden 100'ün üzerinde kişinin Türkiye'ye getirildiğini söyleyebiliriz.

MİT, yürüttüğü özgün ve sabırlı çalışmalar neticesinde FETÖ'nün Orta Asya Genel Sorumlusu Orhan İnandı'yı ülkemize getirerek adalete teslim etmiştir.

Bu devlete ve millete ihanet eden, pusu kuran, kan döken, maddi manevi herhangi bir zarar veren hiçbir yapının varlığını sürdürmesine izin vermeyeceğiz."

Enflasyonda en kötüsü geride kalmadı

Enflasyon mayısın ardından haziranda da sürpriz yaptı ancak bu kez sürpriz sevindirici değil. Yüzde 1,5 seviyesindeki beklentilere karşın aylık yüzde 1,94 arttı ve yıllık enflasyon yüzde 17,53'e çıktı. Üretici enflasyonu ise yüzde 42,89'a yükseldi. Temmuzda zamlarla enflasyonda yüzde 18'in aşılması bekleniyor.

Tüketici enflasyonu haziranda yüzde 1,5 seviyesindeki beklentilerin çok üstünde yüzde 1,94 arttı ve yıllık tüketici enflasyonu yüzde 17,53'e yükseldi. 2019 Mayıs'ından sonraki en yüksek seviyeye çıkan yıllık tüketici enflasyonunda ekonomideki normalleşmenin yanı sıra döviz kurlarındaki yükselişin de etkisi büyük oldu. Üretici enflasyonu ise aylık yüzde 4,01 artarak yarıyılda yüzde 42,89'a kadar çıktı. Üretici fiyatlarında haziranda aylık bu denli yüksek artış 15 yıldır görülmemiştir. Yıllık üretici fiyatları da Ekim 2019'dan sonraki en yüksek seviyesinde. Üretici ile tüketici enflasyonu makası da 25.36 puanla tarihi en yüksek seviyesinde.

Ekonomistler bu yıl enflasyonda en kötüsünün geride kalmadığını da vurguluyor. Nitekim elektrik ve doğalgaza yapılan zamların temmuz enflasyonuna 1.1 puanlık etki yapması bekleniyor. Temmuzda yıllık enflasyonun yüzde 18,5 seviyelerine kadar yükselmesi muhtemel. Ekonomistler haziran enflasyonu ve temmuz başındaki zamlar sonrası yılsonu enflasyon beklentilerini yüzde 16'nın üstüne çekti. Merkez Bankası'nın faiz indirimi sürecinin ise yılın son çeyreğine ve 100-150 baz puanda kalması bekleniyor.

Fiyatlar hiç değişmese yüzde 0,55 olacaktı

Öte yandan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) mayısta aylık artış yüzde 0,89 olurken yanlış aktarım nedeniyle bültende yüzde 1,44 yazıldığını onun mayıs sonunda ölçüm yapılsaydı geçerli olacak seviye olduğunu belirtmişti. Ve sepette yer alan maddelerin fiyatlarında haziranda hiçbir değişiklik olmaması halinde, haziran ayına aktarılacak tahmini ifade ettiğini bildirdi. Yani fiyatlar hiç artmasa aylık enflasyon yüzde 0,55 olacaktı.

Kuraklık ve işlenmiş gıdadaki artış

Haziran verilerine bakıldığında gıda ve içecekte mevsim etkileri kuraklığın ve işlenmiş gıdalardaki artışı dengeleyememiş gibi görünüyor. Küresel gıda fiyatlarının arttığı ve son 10 yılın zirvesine çıktığı bu dönemde TÜİK haziran verilerine göre gıda ve içecek grubunda aylık artış yüzde 0,88 oldu ve manşet enflasyonu 0.23 puan yukarıya taşıdı. Taze meyve ve sebzelerde yüzde 7,53'lük aylık düşüşe rağmen işlenmiş gıdadaki yüzde 2,02'lik artış gıda grubunda enflasyonu yukarı taşıdı. Kuraklığın etkisiyle nohut ve mercimekte yüzde 5'e varan aylık fiyat artışları gözlenirken dana eti başta olmak üzere işlenmiş et ürünlerinde de yüksek enflasyon görüldü. İşlenmiş gıdada yine döviz kuruna bağlı olarak yaşanan ambalaj ve lojistik maliyet artışları etkili oldu.

Giyim ve ayakkabıda hazıranda yüzde 2,40'lık artışın manşet enflasyona etkisi 0.14 puan. Giyim ve ayakkabıda mayıstaki kapanma sonrası hazıranda başlayan açılmanın yarattığı talep fiyatların artışında etkili. Bu grupta yeni sezon zamları geciktiği için indirimlerinin de gecikmesi muhtemel.

Temmuzda elektrik ve gazdan 1.1 puan gelecek

Konut grubunda doğalgazdaki yüzde 1'lik zammın yanı sıra yine açılmanın ve mevsimin etkisiyle tadilatların artışı bu grupta aylık artışı yüzde 1,18'e manşet enflasyona etkisi 0.18'e taşıdı. Temmuz enflasyonunda ise elektrik ve doğalgaza

yapılan zamların etkisini göreceğiz. Ekonomistler zamların dolaylı etkisinin 1.1 puan seviyesinde olacağını hesaplıyor.

Ev eşyası grubunda ise hem elektrikli eşyalar hem de mobilyada büyük fiyat artışları yaşandı. Grubun aylık enflasyonu yüzde 4,50 ve manşet enflasyona etkisi 0.38 puan. Ev eşyası grubunda bu yüksek artışın etkisi ise hem döviz kuru hem üreticinin maliyetini artan taleple tüketici fiyatlarına yansıtmasından kaynaklanıyor. Yüksek kur ve talep önümüzdeki aylarda da bu grupta artış yaşanabileceğinin habercisi.

Açılmanın etkisiyle peş peşe zamlar geldi

Ulaştırma grubunda döviz kurundaki artışın yanı sıra mayıstaki akaryakıttaki vergi düzenlemeleri ve yine açılmanın etkisiyle yapılan zamlar enflasyonu arttırdı. Grupta aylık enflasyon yüzde 2,79 olurken manşet enflasyona etkisi 0.43 puan oldu. Grupta benzin ve LPG fiyatlarının yanı sıra şehirlerarası otobüs ücretleri ile açılmanın etkisiyle talebin yoğun arttığı araç kiralama ücretlerindeki yüksek zamlar dikkati çekti.

Eğlence ve kültür grubu yine ekonomik açılmayı zamlarla karşılayan sektörlerden. Tabii Avrupa Şampiyonası'nın getirdiği talep artışını da unutmamak lazım. Bu grupta televizyon fiyatları aylık yüzde 4,47 artmış. Döviz kuruna duyarlı ithal ürünlerin yoğunluklu olduğu evcil hayvan mamaları, spora yeniden gidilmesinin etkisiyle sportif faaliyetlerde yüzde 9,9'lük zam var. Ancak en yüksek zam ise yurtiçi 1 hafta süreli turlarda. Açılmayla ve yeniden faaliyete geçmenin getirdiği maliyetin yansıtılmasıyla yurtiçi 1 hafta süreli turlar yüzde 51,6 zamlandı.

Eylül-ekim yüzde 18,5-19 enflasyon olabilir

Lokanta ve oteller de vatandaşın normalleşmeyle birlikte artan talebini zamlarla yanıtladı. Bu grupta yüzde 3,82 artan aylık enflasyonun manşet enflasyona etkisi 0,23 puan. Dışarda yemek ürünleri yoğun zam görmüş. Otel ücreti ise yüzde 7 zamlanmış. Çeşitli mal ve hizmetlerde de aylık yüzde 2,70'lik artışın manşet enflasyona etkisi 0.13 puan. Açılmayla yeniden ihtiyaç haline gelen makyaj malzemelerindeki yüzde 14'lük aylık zam dikkat çekici oldu.

Önce 14 Temmuz ardından Enflasyon Raporu

Haziranda genele yayılan bir enflasyonla karşı karşıya kalındı. Son yılların en yüksek enflasyon rakamları görüldü. Ve önümüzdeki ayda da yükseliş sürecektir ki ekonomistler eylül ve ekimde yüzde 18,5-19'lar civarında kalabilme olasılığına dikkat çekiyor. Enflasyon riskleri yukarı yönlü olmaya devam ediyor. Üretici enflasyonundan gelen maliyet enflasyonu baskısı ise katılmış gibi görünüyor. Ekonomistler reel faizin 147 baz puana gerilemiş olmasının da kurlar üzerindeki baskıyı sürdürebileceğine dikkat çekiyor. Işık Menkul araştırma notunda tüketici enflasyonunun yeniden yükselişe geçmesi ve üretici enflasyonunda tırmanışın devam etmesinin TCMB'ye farklı aksiyonlar da alırdabileceğini belirtti. 14 Temmuz'da

yapılacak olan Para Politikası Kurulu toplantısı öncesindeki mesajlar ve toplantı sonrasında yayımlanacak metindeki karar ve sözlü yönlendirmeler yine kritik önemde olacak. Bu ay sonu ise yılın üçüncü Enflasyon Raporu gelecek. Analistler piyasa beklentisi seviyelerine çıkmasa da 2021 sonu için yüzde 12,2 seviyesindeki enflasyon beklentisini artırılacağı görüşünde.

Üretici enflasyonu yansıtılmaya başlandı

Üretici enflasyonu sert arttı. Üretici enflasyonu ile tüketici enflasyonu arasındaki makas ise 25.36 puana yükseldi. Analistler bu makasın ileriye dönük maliyet baskıları açısından büyük olumsuzluk içerdiğini vurguluyor. Ancak haziran ayında normalleşmenin de etkisiyle tüketici enflasyonuna bir nebze yansıma olduğu belirtiliyor. Üretici fiyatlarındaki artış hem döviz kurlarından hem küresel çapta emtia ve lojistik fiyatlarındaki artıştan hem de başta elektrik ve doğalgaz olmak üzere üretim maliyetlerinin artışından kaynaklanıyor. Temmuzda üretici enflasyonunda da yükseliş sürecektir.

Memur ve emeklilerin zam oranı belli oldu

Haziran ayı enflasyon rakamları ile memur, memur emeklisi, SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin zam oranları belli oldu.

Milyonlarca kişiyi ilgilendiren haziran ayı enflasyon verisi açıklandı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı rakamlara göre haziran enflasyonu beklentilerin üzerinde artışla yüzde 1,94 yükselirken yıllık enflasyon da yüzde 17,53 seviyesine geldi. 6 aylık enflasyon ise yüzde 8,45 olarak belirlendi.

Böylece memur, memur emeklisi, SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin yılın ikinci yarısı için enflasyon farkı nedeniyle zam oranı belli oldu.

Memurlar temmuz ayında maaşlarına **yüzde 5,45** enflasyon farkı alırken, **SSK ve Bağ-Kur emeklisinin** zam oranı ise 6 aylık enflasyon olan **yüzde 8,45** olacak.

Devlet memurları, sözleşmeliler, geçici personel ve memur emeklileri, zamlı maaş ve aylıklarını 15 Temmuz'da alacak.

Enflasyon rakamları ücret, maaş ve aylıklara yapılacak zamda belirleyici olurken; Kamu Görevlileri Hakem Kurulu, memur ve memur emeklileri için 2021 yılında 3+3 zam kararı vermişti.

En düşük maaşlar ne kadar oldu?

En düşük memur maaşı (eşi çalışmayan, iki çocuklu) 4 bin 500 liradan 4 bin 880 liraya yükseldi. En düşük memur emekli aylığı da 3 bin 20 liradan 3 bin 276 liraya geldi.

06.07.2021

SSK emeklilerinde en düşük emekli maaşı (2000 öncesi) bin 420 liradan bin 624 liraya çıktı. 2000 sonrası SSK emeklilerin maaşları ise geçen yıl nisan ayında 1500 liraya yükseltildiği için bu dönemde değişmedi.

En düşük Bağ-Kur'lu aylığı bin 763 liradan bin 912 liraya yükselirken, tarım Bağ-Kur'lu aylığı ise bin 802 lira oldu.

Öte yandan kamuda görevli genel müdürün maaşı 16 bin 110 lira, üniversite mezunu memur için 5 bin 243 lira, öğretmen için 6 bin 553 lira, polis memuru için 7 bin 431 lira, uzman doktor için 10 bin 93 lira oldu.

Sendikalar yüzde 20 zam istedi

Enflasyon verisi, kamudaki 700 binden fazla işçinin ücretlerine 2021-2022 yıllarında yapılacak zammın belirleneceği Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Protokolü'nde de dikkate alınacak.

Bu dönemde ortak talepler belirleyen Türk-İş ve Hak-İş, kamu işçisinin en düşük brüt ücretinin öncelikle 4 bin 800 liraya yükseltilmesini, 2021-2022 döneminde ilk 6 ay yüzde 20, diğer 6 aylar için enflasyon artı yüzde 3 refah payı talep etmişti.

İşveren teklifini iletcek

Zam görüşmelerinde işvereni temsil eden Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası (TÜHİS), işçi kesiminin taleplerini bu yılın ilk 6 aylık enflasyon rakamını dikkate alarak değerlendirecek. İşveren kesimi, bu doğrultuda hazırlayacağı zam teklifini işçi tarafına sunacak.

TÜHİS'in teklifini sunmasının ardından hareketlenecek zam pazarlığının temmuz ayının ortasında sonuçlanması bekleniyor.

Son yılların en büyük düşüşü: Yabancı yatırımcı Türkiye'yi terk ediyor

Yabancı sermayeli şirketlerin Türkiye'den çıkışı devam ediyor. İSO 500 listesinde yer alan yabancı sermayeli şirketlerin sayısı 11 yılın en düşük seviyesinde. 43 yabancı şirketin ilk 500'den düştüğü görülürken kan kaybının devam edeceği öngörülüyor.

İSO 500 listesinde 2019'dan 2020'ye geçişte yaşanan düşüş ise son yılların en büyük düşüşü oldu. İSO 500 listesinden derlenen rakamlara göre, 2009'da 153 olan yabancı sermayeli şirket sayısı, 2020'de 110'a kadar geriledi. 2009'dan itibaren kademeli olarak bir düşüş söz konusu. 2018'de söz kademeli gerileme tersine dönmüş, yabancı sermayeli sayısı 2 adet artarak 117'ye çıkmıştı. 2019'da da bu sayı korunmuştu. Ancak 2019'dan 2020'ye geçişte yaşanan 7 şirketlik düşüş son yılların en önemli düşüşü olarak kayıtlara geçti.

DÜŞÜŞ TEMEL GÖSTERGELERE YANSIDI

Yabancı sermayeli şirketlerin sayısında yaşanan bu düşüş temel göstergeler içindeki paylarında da etkisini hissettirdi. 2020'de İSO 500'deki 110 yabancı sermayeli kuruluşun toplam üretimden satışlardaki payı bir yılda yüzde 32,1'den yüzde 31,3'e geriledi. Üretici fiyatlarıyla hesaplanan brüt katma değerdeki payı ise yüzde 40,6'dan yüzde 40,0'a geriledi. Buradaki 0,6'lık azalma küçük şirketlerin düştüğüne büyüklerin ise etkinliğini koruduğuna işaret ediyor. Dönem kar ve zarar toplamlarına bakıldığında

da yüzde 23,9 olan payları yüzde 22,7'ye gerilerken; faiz amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki yabancı sermayeli şirketlerin payı da yüzde 26,9'dan yüzde 25,8'e geriledi. Yabancıların ücretle çalışanlar sayısındaki payının da yüzde 28,4'ten yüzde 26,6'ya gerilemesi dikkat çekiyor.

YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLERİN İHRACATTAKİ PAYI AZALDI

Yabancı sermaye paylı kuruluşların Türkiye ihracatındaki önemi hala büyük. Ancak ihracatta aldıkları payda da gerilemeler göze çarpıyor. Yabancı sermayeli şirketlerin İSO 500'ün toplam ihracatındaki payı, bir önceki dönemle kıyaslandığında yüzde 46,1'den yüzde 43'e düştü. Söz konusu şirketlerin genel Türkiye ihracatına katkısı 2020 yılında yüzde 18,6 düşerek 33,9 milyar dolardan 27,6 milyar dolara indi. İlgili şirketlerin genel ihracattaki payları ise 2019'da yüzde 18,7 iken, 2020'de yüzde 16,2'ye geriledi.

İSO 500'DEKİ İLK 13'ÜNÜN PERFORMANSI 97 ŞİRKETE DENK

İSO 500'deki ilk 50 şirkete yakından bakıldığında, 2018 ve 2019'de ilk 50'de 14 yabancı sermayeli kuruluş yer alırken bu sayı 2020'de 13'e geriledi. Bu 13 yabancı sermayeli kuruluş üretimden satışlarda yüzde 18,2'lik pay alarak, listedeki diğer 97 yabancı sermayeli şirketin toplamından daha yüksek bir performans sergiledi. Yine söz konusu 13 yabancı sermayelinin üretici fiyatlarıyla yarattığı brüt katma değer İSO 500'de yüzde 11,8 pay alırken; burada da diğer 97 yabancı sermayeli kuruluşun payının hemen hemen yarısına yakın bir performans sergilendiği görülüyor. Bu 13 yabancı sermayeli kuruluş ihracatta ise diğer 97 yabancı sermayelinin toplam ihracatının iki katına ulaştı. Bu 13 şirketin İSO 500 ihracatındaki payı yüzde 29,7 olurken, kalan 97 yabancı payı ise yüzde 13,3 olarak gerçekleşti. Öte yandan İSO 500'de yer alan 110 yabancı sermayeli şirketin yabancı sermaye paylarına göz atıldığında, yüzde 50'den fazla yabancı payına sahip firmaların ağırlığını koruduğu görülüyor. Söz konusu 110 firmanın 79'unda yabancı sermaye payı yüzde 50 ve daha fazlası olarak kayıtlara geçmiş durumda. Bu sayı 2019'da 83 idi.

SPM'den işsizlik tahmini: Mayısta yüzde 12,6 olabilir

Sosyal Politikalar Araştırma Merkezi, mayıs ayında işsizlik oranının bir önceki aya göre 0,3 puan gerileyerek yüzde 12,6 olacağı tahmininde bulundu.

Sosyal Politikalar Araştırma Merkezi (SPM), mayıs ayında işsizlik oranının nisan ayına göre 0,3 puan gerileyerek yüzde 12,6 olarak gerçekleşeceğini tahmin etti.

SPM Direktörü Prof. Dr. Serdar Sayan gözetiminde yapılan, Temmuz-2021 “Sanayide Gelişmeler ve İstihdam Eğilimleri” çalışmasının sonuçlarını açıklarken, mayıs dönemine ait 12 Temmuz'da ilan edilecek işsizlik oranı tahminini kamuoyuyla paylaştı.

Buna göre araştırmada, tarım dışı işsizlik oranının 0,1 puan azalarak yüzde 14,9 seviyesine ineceğini öngörülürken, mevsimsellikten arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının 1,2 puanlık gerilemeyle yüzde 15'e düşeceğini hesaplandı.

İstihdam oranının 0,5 puan artarak yüzde 44,7 seviyesine yükseleceğini bildiren SPM, sanayi istihdamının ise hafif azalma ile 5 milyon 872 bin kişi düzeyine inmesini bekliyor.

Araştırmada nisan ayında pandemiye bağlı kapanmaların tekrar gündeme geldiği, diğer yandan mayısta ihracatın yüzde 12,1 oranında, ham madde ithalatının ise yüzde 4,7 yatırım malı ithalatının da yüzde 0,5 oranında azaldığı kaydedildi.

Tüm bu gelişmelerin işsizlik oranlarına olumsuz yönde yansımalarını bekledikleri anlatılan çalışmada, ancak kısa çalışma ödeneği ve işten çıkarmaların yasaklanması gibi önlemlere bağlı olarak, fiilen “işli olmayan” bireylerin resmi tanımlara göre “işsiz” kapsamına girmemesinden ötürü işgücü piyasalarındaki “gerçek” tablonun geleneksel oranlara ne kadar yansıtılacağı kestirilemediğine dikkat çekildi.

Erdoğan: Meclis'te bir Su Kanunu hazırlıyoruz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Hedeflerimize daha hızlı ulaşabilmek ve su yönetimindeki çatışmaları önlemek amacıyla Meclis'te bir 'Su Kanunu' hazırlıyoruz." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Suyun Gücü Milletle Buluşuyor Toplu Açılış Töreni'ne katıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Suyumuzu korumakla vatanımızı korumak arasında mahiyet itibarıyla hiçbir fark görmüyoruz." dedi.

Erdoğan, "Hedeflerimize daha hızlı ulaşabilmek ve su yönetimindeki çatışmaları önlemek amacıyla Meclis'te bir 'Su Kanunu' hazırlıyoruz." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Toplam 277 milyar liralık yatırımla 600 barajı, 423 göleti, 590 hidroelektrik santralini, 1457 sulama tesisini, 262 içme suyu tesisini hizmete alarak adeta destan yazdık." ifadelerini kullandı.

Ankara İçme Suyu İkinci Merhale Gerede Sistemi Projesi ile ilgili Erdoğan, "Bu proje Ankara'nın nüfusa bağlı olarak artan içme suyu ihtiyacını uzun vadede karşılamak amacıyla attığımız kritik bir adımdır. 1,2 milyar liralık toplam yatırım rakamıyla su alanında ülkemizin vizyon eserlerinden biri olan Gerede Sistemi, bünyesinde Türkiye'nin en uzun, dünyanın da sayılı su iletim tüneline barındırmaktadır. Uzunluğu 31,5 kilometre ve 4,5 metre çapı olan bu tünel ülkemizde ilk defa aynı anda 3 tünel delme makinesi kullanılarak inşa edilmiştir." dedi.

Erdoğan, toplam yatırım tutarı 1 milyar 470 milyon lira olan tüm tesislerin hayırlı olmasını diledi.

Erdoğan'ın konuşmasından satır başları:

- Su, denizler, göller, dağlar, yaylalar, toprak; bizlere verilmiş emanettir. Ancak insanoğlu emanete ihanet etmeyecek, gelecek nesillerin ve diğer canlıların bu nimetler üzerindeki hakkını bencilce gasp etmeyecektir. Ülkemizin su kaynaklarını en etkin ve verimli kullanmanın gayretindeyiz

- Tüm dünyada olduğu gibi iklim değişikliği ve kuraklık sebebiyle su kaynaklarımız azalıyor. Açık kanalet sisteminde yüzde 70'lere varan buharlaşmanın, suyu israfa yönelik hale getirdiğini görüyoruz. Bundan sonra kapalı sistemle suyu kullanmanın gayreti içinde olacağız.

- Kişi başına içme ve kullanma suyu ihtiyacı artıyor. Su kaynaklarına atıkların karışması ile birlikte sularımız kirleniyor. Su kaynaklarının azalması, bizim gibi su stresi çeken bir ülke için riskler içermektedir. Türkiye'nin bu tablo karşısında gereken adımları atması şarttır.

"Suyumuzu korumakla vatanımızı korumak arasında fark görmüyoruz"

- Suyumuzu korumakla vatanımızı korumak arasında mahiyet itibarıyla hiçbir fark görmüyoruz. Bu amaçla hükümet olarak son 19 yılda ülkemizin, su ve gıda güvenliğini garanti altına alacak pek çok önemli projeyi hayata geçirdik. 81 il ilçe suyu eylem planı hazırladık. Bu eylem planları ile illerimizin 2040, 2050 ve hatta 2071 yıllarına kadar içme suyu ihtiyacını planlamış bulunuyoruz.

Kayıp kaçak oranının yüzde 25'e düşmesi

- Ülkemizde içme suyu temini konusundaki en büyük sorunlardan biri kayıp kaçak sorununun yüksekliğidir. Belediyelerimizin kayıp kaçak oranının yüzde 38'ler seviyesinden yüzde 25'lere düşürülmesi çalışmaları devam ediyor. Yeni su kaynağı araştırmaktan ziyade, mevcut kayıpları azaltmak gerekiyor.

HES'lerde 609 milyar dolar tutarında kamu özel iş birliği

- Suyun medeniyetimizin mihenk taşı olduğunu bilerek, su yatırımlarına ağırlık veriyoruz. 277 milyar liralık yatırımla 600 adet barajı, 590 hidroelektrik santrali (HES), 262 adet içme suyu tesisini hizmete alarak bu alanda destek yazdık.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçtiğimiz son 3 yılda, su alanında 41 milyar liranın üzerinde yatırım yaptık. 152 baraj ve gölet, 225 sulama tesisi, 46 içme suyu 402 taşkın koruma tesis olmak üzere 1000 tesisi tamamladık. Son HES projelerinde, kamu özel sektör iş birliği sayesinde devletin sırtından 609 milyar dolar tutarında bir yatırım yükünü kaldırdık.

- İklim değişikliği sebebi ile önemi artan depolama yapılarına alternatif olarak 26 adet yer altı barajı inşa ettik. 2023 yılına kadar tamamlanan yer altı barajı sayısını 150'ye yükselteceğiz. Meclis'te bu su kanunu hazırlıyoruz. Tüm bunlarla geleceğimize daha güvenle bakmayı amaçlıyoruz." (AA-ANKA)

Fındık fiyatı üreticiyi mi, Ferrero'yu mu memnun edecek?

Ali Ekber YILDIRIM

06 Temmuz 2021 Salı

Fındıkta hasat zamanı yaklaştı. Karadeniz Bölgesi'nde üretici, sanayici, tüccar, ihracatçı, esnaf, herkes fındık alım fiyatının açıklanmasını bekliyor. Fiyatın açıklanması için rekoltenin yani üretim miktarının tespit edilmesi gerekiyor.

Daha önce de yazdığımız gibi Karadeniz'de fındıkla ilgili kaç kişi varsa o kadar rekolte tahmini vardır. Aynı aileden olanların bile rekolte tahmini farklıdır. Rekolte çok önemli. Çünkü, fiyat buna göre oluşturuluyor.

Rekolte tahmini açıklayan farklı kurumlar var. Tarım İl Müdürlükleri, Ziraat Odaları ve üniversite temsilcilerinin yer aldığı bir rekolte tahmin heyeti her sene tespit yapıyor. Tarım ve Orman Bakanlığı bu tahmini açıklıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bitkisel üretim tahminleri çerçevesinde fındık üretim verilerini de açıklıyor. Bu verileri Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alıyor. 2020 üretim yılında kabuklu fındık üretimini 665 bin ton olarak açıklayan TÜİK, 2021 ürünü ilk tahminini 700 bin ton olarak açıkladı.

Rekolte tahmini açıklayan bir başka kurum Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği. İhracatçılar henüz resmi bir açıklama yapmadılar ancak 800 bin ton üretim beklediklerini dile getiriyorlar.

Uluslararası Sert Kabuklu ve Kuru Meyveler Konseyi (INC) ise, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın da fındık üretim ve stok durumunu her sene mayıs ayında açıklar.

Bu yıl mayıs ayında yapılan INC toplantısında, Türkiye'nin 2021 ürünü kabuklu fındık üretim tahmini 790 bin ton olarak açıklandı. 95 bin ton fındığın da stokta olduğu ve toplam arzın 885 bin ton olacağı bildirildi. Gelecek seneye devredecek stok miktarı ise 105 bin ton olacağı iddia edildi.

İtalya'da üretim yarı yarıya azaldı

INC'nin tahminlerinde en çarpıcı olan İtalya'nın fındık üretimi. 2020-2021 sezonunda 160 bin ton fındık rekoltesi olan İtalya'nın 2021-2022 sezonundaki üretimi neredeyse yarı yarıya azalarak 70 bin ton olacağı tahmin edildi. İtalya'da fındığın olmaması, Türkiye'nin daha fazla ihracat yapması demek.

Diğer üretici ülkelere yönelik tahmin ise şöyle; Amerika'nın kabuklu fındık üretimi 54 bin 500 ton, Şili'nin 53 bin ton, Gürcistan'ın 55 bin ton, Azerbaycan'ın 50 bin ton. Toplamda 1 milyon 306 bin 900 ton olarak tahmin edilen dünya fındık arzının 885 bin tonunu Türkiye karşılayacak.

INC'nin tahminleri genelde çok yüksek bulunuyor. Fındık fiyatının düşük olması için üretimi yüksek gösterdiği ifade ediliyor.

Fiyat hasat öncesi açıklanacak

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, geçen hafta Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Karadeniz Bölgesi milletvekilleri ile bir toplantı yaptı. TMO'nun hasat öncesi fındık alım fiyatını açıklamak için çalışmalarını sürdürdüğünü belirten Pakdemirli'nin sezon öncesi açıklamaları özetle şöyle: "Fındık, ülkemizin en önemli tarımsal ürünlerinden birisidir. Dünya fındık üretiminin yüzde 65'i ülkemizde gerçekleştiriliyor. Ürettiğimiz fındığın yüzde 80'i ihraç ediliyor. Her yıl sağladığı 2 milyar dolar civarındaki ihracat geliri ile tarımsal ürün ticaretimizin en önemli ürünü olma vasfına sahiptir."

Bakanlık olarak fındık rekoltesinin tespitine yönelik illerde ekiplerin çalıştığını, il bazında rekolte ve maliyet tespit çalışmalarının devam ettiğini belirten Pakdemirli, "İç ve dış piyasaları yakından takip ediyoruz. Geçmiş yıllarda olduğu gibi bu sene de hasattan önce TMO fındık alım fiyatlarının açıklanması için çalışma yapıyoruz. Böylelikle arzın yoğun olduğu dönemde düşük fiyat oluşumlarının önüne geçmeyi hedefliyoruz" dedi.

İktidar milletvekilleri 30 muhalefet 35 lira fiyat istiyor

Hasada yaklaşık bir ay kala 2020 ürünü kabuklu fındığın kilosu piyasada 23.5 - 24 liradan satılıyor. İktidar milletvekilleri üretim bölgesindeki konuşmalarında üreticilere bu yıl kabuklu fındık alım fiyatının kilo başına 30 lira olması için çalışacaklarını ifade ediyor.

Geçen sene Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ile fındık rekoltesi nedeniyle tartışan ve Milliyetçi Hareket Partisi'nden istifa ederek Demokrat Parti'ye geçen Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt ilk kez 35 liralık fiyatı dile getirdi.

Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti ve diğer muhalefet partileri de kabuklu fındık alım fiyatının kilo başına 35 lira olmasını istiyor.

Her konuda olduğu gibi fındık alım fiyatında da son sözü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan söyleyecek. Erdoğan, geçen sene fındık alım fiyatını önceki seneye göre yüzde 40 artırarak açıklamıştı.

TMO 2019 ürünü fındık alım fiyatını Giresun kalite için kilo başına 17 lira, Levant kalite için 16 lira 50 kuruş ve sivri fındık için 15 lira 50 kuruş olarak açıklamıştı. Geçen yıl, 2020 ürünü fındık alımında bu fiyat yüzde 40 artırılarak Giresun Kalite kabuklu fındığın alım fiyatı kilo başına 22 lira 50 kuruş, Levant kalite fındığın kilosu 22 lira ve sivri fındığın kilosu 21 lira olarak açıklandı. Bu yıl da üreticinin beklentisi en az yüzde 40 artış yapılması. Yüzde 40 artış olursa kabuklu fındığın alım fiyatı kilo başına 30 liranın üzerine çıkar.

Fındıkta yüksek fiyat ekonomiyi canlandırır

Fındıkta üreticiden tüccara, sanayiciden manava her kesimle yakın diyalogu olan fındık komisyoncusu, Ordu Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkan Yardımcısı Osman Çakmak, fındık üretiminin geçen yıla göre daha iyi görüldüğünü belirterek şu değerlendirmeyi yaptı: "Fındık dalında çok görünüyor. Çotanak sayısı çok. Ama ne kadar dolu ne kadar boş olduğu fındık patozdan çıkınca anlaşılır. Türkiye'nin fındık üretimini çok yüksek göstererek ve ona göre düşük fiyat oluşmasını isteyenler var. Artan girdi maliyetleri, dünyadaki gelişmeler dikkate alınarak iyi bir fiyat açıklanırsa Karadeniz Bölgesi'nin ekonomisi canlanır. Fındık fiyatı sadece üretici için değil bölgedeki herkes için çok önemli. Bu yıl İtalya'da kuraklık var, fındık üretiminde ciddi düşüş olacak. Türkiye bunu iyi değerlendirmeli. Pandemi sürecinde genel olarak kuruyemiş tüketimi arttı. Fındık ve mamullerine de yüksek talep var. Bunu değerlendirmemiz gerekir."

TMO ve Ferrero en önemli iki aktör

Fındıkta iki önemli aktör var. Fındık fiyatını da büyük ölçüde bu aktörler, TMO ve Ferrero belirliyor. Türkiye'nin ve aynı zamanda dünyanın en büyük fındık alıcısı, ihracatçısı konumundaki İtalyan Ferrero, fındık piyasasının oluşumunda önemli rol oynuyor. Fındık fiyatının belirlenmesinde de diğer alıcılarla birlikte kulis çalışmaları yapıyor.

TMO ise, açıkladığı fiyatla ve piyasadaki varlığı ile üreticiyi korumaya, fiyatın düşmesini önlemeye çalışıyor.

Geçmişte bu görevi üreticilerin ortağı olduğu Fiskobirlik yapıyordu. Fakat AK Parti Hükümeti döneminde Fiskobirlik devre dışı bırakıldı. Piyasaya müdahale görevi 2006 yılından bu yana TMO'ya verildi.

Burada önemli olan TMO'nun açıklayacağı fiyatla Ferrero'ya mı, üreticiye mi destek olacağı. Ofis yöneticileri bürokratlar, maliyet, dünyadaki fiyat ve gelişmelere göre bir fiyat belirliyor. Bu fiyat Cumhurbaşkanı Erdoğan'a sunuluyor. Açıklanan fiyat üretim

maliyetlerinin üzerinde ve biraz yüksek olursa üretici kazanır. Ama düşük olursa Ferrero ve diğer alıcılar kazançlı çıkar.

Özetle, fındık hasadı yaklaşık bir ay sonra başlayacak. Türkiye'nin fındık üretiminde, ihracatında çok büyük avantajı var. Bu avantajı yeterince değerlendirdiğini söylemek zor. Yıllardır ihracat 2 milyar dolar civarında adeta sabitlendi. Türkiye'nin fındıktan elde edeceği gelir doğru politikalarla bir kaç katına çıkarılabilir.

Türkiye İç Fındık İhracatı (Yıl bazında)

YILLAR	İhracat Miktarı (İç/Ton)	İhracat Bedeli (Bin \$)	Birim İhraç Fiyatı (\$/Kg)
2015	240.137	2.827.316	11,77
2016	227.556	1.981.334	8,71
2017	269.623	1.876.878	6,96
2018	279.251	1.635.236	5,86
2019	319.772	2.028.728	6,34
2020	280.924	1.945.300	6,92

Kaynak: KIB

Haziranda böyle, ya temmuz?

Alaattin AKTAŞ

06 Temmuz 2021 Salı

✓ **Haziranda TÜFE beklentilerle tam uyumlu geldi, Yİ-ÜFE ise tahmin sınırlarını bayağı zorladı. Üretici-tüketici endeksi farkı yüzde 27'ye dayandı. Bu fark kapanacak; ama nasıl?**

✓ **Haziranın son günü elektrik, doğalgaz ve LPG'ye gelen zamların temmuz enflasyonuna doğrudan etkisi 0.79 puan. Bu zamların dolaylı yansımaları ve diğer zamlarla temmuzda en az yüzde 1.5 TÜFE artışı beklenmeli. Bu durumda yıllık oran da yüzde 19'a dayanacak.**

Hani olumlu bir gösterge olsa, dilimizden maşallahı düşürmememiz gerekirdi. Üstüne koya koya gidiyor, derdik. Allah verdikçe veriyor, diye mırıldanırdık...

Ama bu iyi bir şey değil ki... Tam tersine cebimizden ala ala gidiyor.

Bir yanda pandemi yüzünden işini kaybeden, işi görünürde duruyor olmakla birlikte eski gelirini mumla arayan binler, milyonlar; diğer yanda eskiyle kıyaslanmayacak bir fiyat düzeyi ve giderek de artış gösteren fiyatlar.

Fiyatlar bu düzeyde sabit kalsa bile, örneğin yıl sonuna kadar hiç artmasa bile bugün oluşan düzey, cebe giren gelirle kıyaslandığında yine de çok yüksek. Üstelik fiyatlar durduğu yerde de durmuyor ki, sürekli artıyor.

Hazirandaki sürpriz Yİ-ÜFE'de

Hazirandaki yüzde 1.94'lük TÜFE artışı köşemizi izleyenler için sürpriz olmadı. TÜFE ve Yİ-ÜFE'deki haziran ayı artışını en az yüzde 2 beklediğimizi bu köşede 25 Haziran'da yazmıştık.

O yüzden TÜFE'deki yüzde 1.94'lük oran bizim için gayet normal. Yİ-ÜFE'de ise yüzde 4'ü aşan bir oran doğrusu beklemiyorduk.

Haziran sonunda yıllık bazda TÜFE yüzde 17.53'ü, Yİ-ÜFE yüzde 42.89'u buldu.

Biz hazırda yüzde 2 beklediğimiz için yıllık TÜFE'deki oran da tahminimiz çerçevesinde gelmiş oldu. Ne var ki yıllık Yİ-ÜFE'nin ancak yüzde 40'ı aşacağını tahmin ederken şimdi yüzde 43'e dayanan bir oran görüyoruz.

Gümbür gümbür geliyor

Son bir yılda üretici fiyatları yüzde 43, tüketici fiyatları yüzde 17.5 artacak ve bu fark böyle gidecek, öyle mi!

Her seferinde altını çizme gereği duyuyoruz, yine vurgulayalım; üreticiden tüketiciye bire bir geçiş olmaz, ama geçiş olur. Dolayısıyla yüzde 43 ile yüzde 17.5 arasındaki makas zaman içinde daralır.

Umalım da üretici fiyatları yönünü hızla aşağı çevirsin ve daralma bu şekilde gerçekleşsin.

İyi de üretici fiyatları ne olursa yönünü aşağı çevirir?

Hadi ekonomik temelli iki ana seçenek sunalım:

- Faiz indirilirse maliyetler düşer ve üretici fiyatları geriler.
- Dövizin düşmesi sağlanırsa bu gerileme ortaya çıkar.

Sizce hangisi? İkisi aynı anda olmayacağına göre birini tercih etmemiz gerekiyor.

Bu konuya başka bir gün detaylı bir şekilde değinmeli...

Temmuzda ne olabilir?

Haziranın son günü elektrik, doğalgaz ve LPG'ye gelen zamların temmuz ayı TÜFE'sine doğrudan etkisi 0.79 puan olacak. Geçen yılın temmuzundaki TÜFE artışı yüzde 0.58'di. Yani şimdiden geçen yılki oranın üstüne çıkılacağı kesin.

Kaldı ki özellikle elektrik ve doğalgaz zamları suya atılan taş misali halka halka yeni zamlar doğuracak. Doğalgaz zammında dikkatler daha çok konutlardaki kullanımda ve bunun oranı da yüzde 12 ama sanayideki doğalgaza yüzde 20 zam geldi.

Hazırandaki yüksek oranlar, özellikle Yİ-ÜFE'de yüzde 4'ü aşan oran, temmuz için iyimser olmayı olanaksız hale getiriyor. Çok erken bir tahmin ama temmuzdaki aylık artışın en az yüzde 1.5 olacağını ve yıllık TÜFE'nin de böylece yüzde 19'a dayanacağını düşünüyoruz.

Kur ve Yİ-ÜFE; ayrılmaz ikili!

Artık klasik hale gelen bir grafiğimiz var. 2019 yılının aralık ayını 100 kabul ederek oluşturduğumuz ve sepet kur ile Yİ-ÜFE ve TÜFE'nin seyrini izlediğimiz grafik.

Geçen yıl martta kur fiyatlardan ayrışmaya başlıyor, ağustos-eylül gibi Yİ-ÜFE de TÜFE'den ayrışıyor. TÜFE artık aşağıdan yukarıyı izliyor!

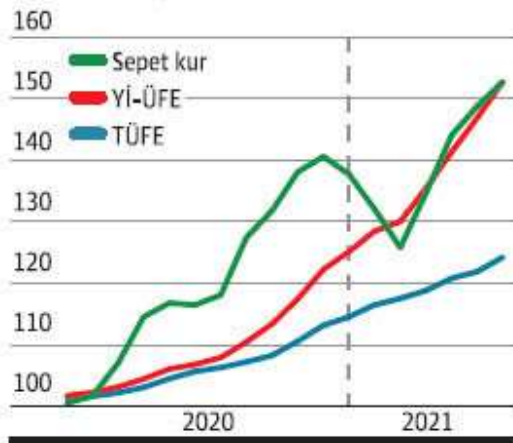
Dün de değindik; kasım operasyonu ile kurun beli geçici olarak kırılınca Yİ-ÜFE kuru yakalıyor; ama mart operasyonu ile birlikte kur yeniden ivme kazanıyor, Yİ-ÜFE de ondan geri kalmayınca işte ortaya böyle yarış çıkıyor.

Kur ve fiyatların aylık değişimi (%)

	Sepet kur	Yİ-ÜFE	TÜFE
Ocak 20	1,42	1,84	1,35
Şubat	1,16	0,48	0,35
Mart	5,26	0,87	0,57
Nisan	7,01	1,28	0,85
Mayıs	1,94	1,54	1,36
Haziran	-0,28	0,69	1,13
Temmuz	1,39	1,02	0,58
Ağustos	7,88	2,35	0,86
Eylül	3,42	2,65	0,97
Ekim	4,76	3,55	2,13
Kasım	1,82	4,08	2,30
Aralık	-2,03	2,36	1,25
Ocak 21	-4,11	2,66	1,68
Şubat	-4,72	1,22	0,91
Mart	6,98	4,13	1,08
Nisan	6,99	4,34	1,68
Mayıs	3,26	3,92	0,89
Haziran	2,68	4,01	1,94

Kur ve Yİ-ÜFE, adeta yarış halinde

(Ocak 20-Mayıs 21) (Aralık 2019=100)

ÜRETİCİ-TÜKETİCİ FARKI HIÇ BU KADAR AÇILMAMIŞTI

Üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki yıllık fark iki türlü hesaplanıyor.

Bunlardan biri son bir yıldaki artış oranları arasındaki farkı almak. Haziran sonundaki oranlar yüzde 17.53 ve yüzde 42.89 olduğuna göre iki endeks arasında 25.36 puanlık fark var.

Bir diğer yöntem ise tüm zamanları kapsayan hesaplama. İki endeksin başlangıç yılı da 2003 ve o yılın ortalama endeksi 100 kabul ediliyor. Bu yıl haziranda TÜFE 547.48'e çıktı, Yİ-ÜFE ise 693.54'e. Şu durumda iki endeks arasındaki fark, (bu kez yüzde farktan söz ediyoruz) yüzde 26.68'i bulmuş durumda.

Yİ-ÜFE ile TÜFE arasında 2018'den önce yüzde 10'u aşan fark hiç oluşmamıştı. Bu farkları tablomuzda sarı ile işaretledik.

Geçen yıl haziranda yüzde 4.19 olan fark, bu yıl yüzde 26.68... Ve bu fark, tam bir yıldır her ay artıyor.

Sahi bu makas nasıl kapanacak?

Yİ-ÜFE ile TÜFE farkı nereye gidiyor? (Endekslerin yüzde farkı)				
	2021	2020	2019	2018
Ocak	13,65	3,58	6,73	-3,37
Şubat	14,01	3,71	6,66	-1,50
Mart	17,46	4,02	7,24	-0,97
Nisan	20,53	4,46	8,60	-0,26
Mayıs	24,16	4,65	10,45	1,87
Haziran	26,68	4,19	10,52	2,28
Temmuz		4,65	7,96	3,52
Ağustos		6,19	6,41	7,88
Eylül		7,95	5,51	12,52
Ekim		9,45	3,61	10,59
Kasım		11,35	3,14	9,37
Aralık		12,57	3,08	7,38

Abdulkadir Selvi

Psikolojik savaş yaşıyor

6 Temmuz 2021

Türkiye'de yaşananlara bir ad koy denilse hiç tereddüt etmeden, “Psikolojik savaş yürütülüyor” derim.

O kadar net.

Kimse aklımızla alay etmesin.

Algı operasyonları yetmedi şimdi devreye psikolojik savaş unsurlarını soktular.

Önce bir yalan haber ortaya atıyorlar. Sonra daha büyük bir yalan haber atıyorlar.

“AKP’li kaynaklardan aldığımız bilgiye göre” diye bir şey ekliyorlar. Sosyal medyada TT yapıyorlar, TV programlarında saatlerce tartışıyorlar. Sonra o haber yalan çıkıyor. Ama dünyanın en doğru haberlerini vermişler gibi yeni bir yalan haberin daha peşine düşüyorlar.

PSİKOLOJİK SAVAŞ UNSURLARI

Tekrar altını çize çize ifade ediyorum. Türkiye’de yaşananların tek bir adı var. Psikolojik savaş yürütülüyor. Psikolojik savaşın unsurları sahaya sürüldü.

Kimi gece yarısı kabineyi değiştiriyor. Kimi İçişleri Bakanı’nı istifa ettiriyor. Kimi AK Parti milletvekillerini isyan ettiriyor.

Bunu neden yapıyorlar? Çünkü psikolojik savaş yürütüyorlar.

KRİTİK EŞİK

Bir süredir Türkiye kritik bir eşikte diyorum.

Ya Türkiye’yi 90’lı yıllara çekmek isteyenler kazanacak ya da demokrasi güçleri diyorum.

Ya demokrasi güçleri kazanacak ya da kaos tellalları diyorum.

06.07.2021

Bu işin hedefinde 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimleri var.

AMAÇ

Amaçları **Erdoğan**'ı tasfiye etmek.

Onun için her türlü enstrümanı devreye sokuyorlar.

Özellikle de AK Parti üzerinde oynuyorlar.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, AK Parti milletvekilleriyle istişare toplantıları yapıyor. Bakanlarla kabine toplantısı gerçekleştiriyor.

Toplantılarda bir uyum ve sinerji ortaya çıkıyor. Ama bir de bakmışsınız ki, milletvekilleri isyan ettirilip, bakanları istifa ettiriyorlar.

Ama toplantıda öyle bir şey yok. Zaten bir süre sonra haberleri yalan çıkıyor.

İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu**, Bitlis'te 2015 rakımında Gazi Tepe Üs Bölgesi'ni ziyaret ediyor, onlar internetten bakanı istifa ettiriyorlar. Bunu neden yapıyorlar? Çünkü psikolojik savaş yürütüyorlar.

TEHLİKENİN FARKINDAYIZ

Çok abartmaya başladılar.

Artık bu işin bir proje olduğu anlaşılmaya başlandı.

Yalan habere, algı operasyonlarına, psikolojik savaşa ne kadar çok abanırlarsa o kadar iyi oluyor.

Millet tehlikenin farkına varıyor.

HESAP ETMEDİKLERİ

İki şeyi hesap etmiyorlar.

1- Millettin feraseti harekete geçerse, onların algı operasyonları ters teper.

2- **Erdoğan** faktörü. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, 90'lı yılların liderleri gibi değil. Krizlere teslim olan değil, krizleri teslim alan bir lider. Şimdiye kadar bu tür operasyonları boşa çıkarmış bir lider.

BAYKAL KONUSUNDA CHP NEDEN SUSKUN?

ZÜLFÜ Livaneli sol siyaset ve fikir dünyasında göz ardı edilemeyecek önemli isimlerden birisidir.

06.07.2021

O nedenle **Livaneli**'nin, **İnönü**, **Ecevit**, **Erdal İnönü** ve **Baykal** hakkındaki sözlerini okuduğum andan itibaren kafamdaki soru işaretine yanıt bulmaya çalışıyorum.

Zülfü Livaneli neden şimdi konuştu, daha da önemlisi neden özellikle **Ecevit** ve **Baykal**'ı hedef aldı?

Hayatta tesadüfe yer yoktur. Hele siyasette asla.

Baykal ilginç bir şekilde önce **Korkmaz Karaca** üzerinden gündeme getirildi. Ardından **Zülfü Livaneli** o yoldan ilerleyip, **Baykal**'ı hedef aldı.

Livaneli, **Erdoğan**'ın siyasi yasağının kaldırılması olayından girip, **Baykal**'ın Sünniliğinden ve Türklüğünden çıktı.

AYIP, HEM DE ÇOK AYIP

Bu ülkede sünni ve Türk olmak ne zamandan beri bir töhmet unsuru oldu anlamadım. Alevi olmak, Sünni olmak, Türk olmak, Kürt olmak bir aşağılama unsuru olamaz. Sadece saygı duyulur. Biz bunun için mücadele vermiyor muyuz? Ayıp, hem de çok ayıp.

Livaneli'nin Sünni ve Türk takıntısının nedenini anlayamadım.

Burada başka bir şey var.

TARİHLER ÖRTÜŞMÜYOR

Livaneli, **Baykal**'ı, **Erdoğan**'ın siyasi yasağını kaldıran değişiklikten dolayı suçluyor.

Erdoğan, 28 Şubat'ın postmodern darbe döneminde bir şiir okuduğu için İstanbul Belediye Başkanlığı'ndan indirilip, hapse atılmıştı. 3 Kasım 2002 seçimlerinde ise AK Parti iktidar olduğu halde lideri yasaklıydı. CHP'nin desteğiyle siyasi yasağı kaldırıldı, Siirt'ten seçimlere girmesinin önü açıldı. **Baykal** açısından demokrasinin şeref levhası olan bir olaydı.

Livaneli bu olayı **Baykal** ile **Erdoğan**'ın Beylerbeyi'ndeki görüşmesine bağlıyor. Orada pazarlık yapıldığını iddia ediyor. **Erdoğan**'ın **Baykal**'a cumhurbaşkanlığı vaat ettiğini savunuyor. Yani **Baykal**, cumhurbaşkanlığı vaadi karşısında CHP'yi sattı, diyor. Peki o zaman **Baykal** niye cumhurbaşkanı olmadı?

YILMAZ ATEŞ

Ama o dönem CHP'nin Meclis Başkanvekili olan **Yılmaz Ateş**'le konuştum. **Ateş**, "**Erdoğan**'la ilgili anayasa değişikliğinin ikinci oylaması 22 Aralık'ta yapıldı. **Erdoğan**-**Baykal** görüşmesi ise 22 Şubat tarihinde gerçekleşti. O zaman zaten **Erdoğan**'ın yasağı kaldırılmıştı" dedi.

LİVANELİ-BAYKAL GÖRÜŞMESİ

Erdoğan'ın siyasi yasağının kaldırılmasıyla ilgili oylama öncesinde **Mehmet Sevigen**'in evinde **Baykal** ile **Livaneli** arasında bir görüşme yapılmış. Görüşmede şu diyalog yaşanmış:

Livaneli: “Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’le görüşmeden geliyorum. Sezer, ‘Siz oy vermezseniz evet oyları 363’ün altında kalır’ dedi. O takdirde Sezer veto edecek.”

Baykal: “Veto eder, etmez, o kendi takdiridir. Biz ilk turda olduğu gibi evet diyeceğiz. Biz 12 Eylül’ün yasaklarına karşı mücadele ettik. Siyasi yasaklara karşı kampanya yürüten **Güneş Taner** gibi boynuma ‘no, no’ levhası asamam.”

Erdoğan’la ilgili anayasa değişikliği iki kez yapıldı. İlkinde Cumhurbaşkanı **Sezer** veto ettiği için Meclis’e tekrar geldi. AK Parti’nin 363 milletvekili vardı. Anayasa değişikliğinin referanduma gitmeden kabul edilmesi için 367’nin üzerinde bir oyla kabul edilmesi gerekiyordu. CHP’nin desteğiyle ikinci kez 437 oyla kabul edilince, **Sezer** Anayasa gereği onaylamak zorunda kaldı.

BAYKAL PROFİLİ

Livaneli’nin **Baykal** hakkındaki iddiaları kadar çizdiği profil de dikkat çekici.

Livaneli, “Tipik bir Sünni, sağcı”, “Deniz Baykal Kürtleri, Alevileri, ezilenleri sevmez. Bunu çok sefer kendisi de söyledi” gibi tanımlar yapıyor.

ULUSALCILARI SİNDİRME PROJESİ Mİ?

Baykal’ın Kürtleri ve Alevileri sevmediğine dair bir sözü yok. Ama **Livaneli**’nin bu çıkışının bir hedefi var. **Livaneli**, CHP içinde ulusalcı dediğimiz bir kesimi hedef alıyor. **Baykal**’a destek veren, klasik CHP seçmeni.

Atatürkçü ve ulusalcı duyguları yüksek olan klasik CHP seçmeninin bir Kürt ya da Alevi alerjisi olmaz. Ama CHP’nin HDP ile işbirliği yapmasına, PKK’ya yakın durmasına sıcak bakmazlar.

Sesleri az çıkar ama CHP’nin belkemiğini oluştururlar.

Kılıçdaroğlu’nu yere göğe sığdıramayan **Livaneli**’nin **Baykal**’ı itibarsızlaştırmaya çalışması, CHP-HDP ekibinin bir projesi mi sorusunu akla getirdi. CHP’yi HDP’yle işbirliği zeminine hazırlayanlar, **Baykal** üzerinden ulusalcıları susturmayı, sindirmeyi mi hedefliyorlar?

BAYKAL, CHP’YE KIRGIN

Sağlık durumu nedeniyle **Baykal**’ın hakkındaki suçlamalara yanıt verme imkânı kısıtlı.

06.07.2021

Ama CHP'nin sessizliği **Baykal'**ı rahatsız etmiş.

Kırgın ve küskün olduğu söyleniyor. CHP sözcüsü **Faik ztrak'**ın bu konuda konuşmaması ise çok ilginç.

Belli ki **Kılıçdaroğlu** yönetimi **Baykal'**ın değil, **Zülfü Livaneli'**nin yanında.

Ecevit'i değil, **Zülfü'y** tutuyorlar.

Esfender KORKMAZ

Enflasyon da çıkmaza girdi

6 Temmuz 2021 Salı

Haziran ayında, aylık Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) yüzde 1,94 oranında ve yıllık yüzde 17,53 oranında arttı. Mutfak enflasyonu olarak tarif ettiğimiz ve halkın yüzde 90'ının daha fazla etkilendiği gıda fiyatlarında TÜFE oranı ise yüzde 19,99 oldu.

Bu sene Haziran TÜFE oranı geçmiş yıllara göre yüksek çıktı. 2003-2017 yılına kadar Haziran TÜFE o eksi veya sıfıra yakın çıktı. 2018 kur şokları ile 2,61 oldu. 2019 da tekrar sıfıra yakın yüzde 0,03 oldu. 2020 ise yine kur artışı etkisi ile 1,13 olmuştu. Bu sene 1,94 oldu.

Yurt İçi Üretici Fiyatları (Yİ-ÜFE) ise aylık yüzde 4.01 yıllık olarak da yüzde 42,89 oranında arttı. Geçen sene Haziran ayında yıllık Yİ-ÜFE oranı yüzde 6,17 idi.

Yİ-ÜFE üretim maliyet artışlarını gösterir. Geçen sene Haziran ayında ortalama dolar kuru 6,8284 idi. Bu sene Haziran ayında 8,6204 oldu. Yani Dolar kuru bir yılda yüzde 26 oranında arttı. Üretimde ithal girdi payı yüksek olduğu için kur artışı ithal girdi fiyatlarını artırdı. İçeride maliyet artışına neden olan düşük verimlilik, düşük kapasite ile birlikte sonuçta üretim maliyetleri bu kadar yüksek oranda arttı. Bu maliyet artışı, perakendeye yansımak zorundadır. Firmalar üstünde kalırsa iflaslar olur. Yani TÜFE olarak enflasyon artmaya devam edecektir.

Enflasyon ekonomik istikrarın barometresidir.

Mayıs 2021 itibariyle, dünyada Venezuela, Sudan, Lübnan, Zimbabve, Arjantin, İran ve Surinam gibi siyasi ve ekonomik istikrarsızlık içinde olan ülkelerde enflasyon oranı yüzde 40'ın üstündedir. Sonrasında Angola, Zambiya ve Etiyopya geliyor. Bu üç ülkede ortalama yıllık enflasyon yüzde 20 dolayındadır. Haiti, Nigerya, Güney Sudan ve Türkiye'de yüzde 17-18 arasındadır.

Maldivler, Bahreyn, Japonya (-0,1), Aruba, Makao, BAE, Cayman Adaları, Ekvador, Fiji, Çad, Komorlar da (-4,69) yıllık enflasyon oranı eksi oldu.

Genel olarak yüzde 2 dolayında bir enflasyon ekonomik büyüme ve istikrar için yararlıdır.

Türkiye'de yüksek enflasyon tamamıyla AKP iktidarının yanlış yönetiminden ileri geldi.

Mali disiplin bütçe açıklarının azalması ile sınırlı kaldı. Gerçekte ise mali disiplin aynı zamanda, bütçe içinde cari harcamalar, yatırım harcamaları ve sübvansiyonların dengede olması demektir. Türkiye'de kamu harcamalarında popülizm ağır bastı, yatırımlar azaldı ve kaynaklar etkin kullanılmadı.

Kamu hizmetlerinin maliyeti arttı. İhale yasasında keyfiliği artıran çok sayıda değişiklik yapıldı. Kamu-özel iş birliği anlaşması yoluyla yapılan altyapı yatırımlarının maliyeti yüksek oldu.

Hükümet planlamayı kaldırdı, güne göre değişen ve birbiri ile çelişkili kararlar aldı. Dalgalı kur politikasında ısrar etti. Belirsizlik ve kırılganlık arttı.

Kamu, altyapının özelleştirilmesi piyasada oligopol yapıları artırdı. Devlet parti devleti oldu verimlilik düştü.

Demokrasi ve hukuki altyapı bozuldu. Güven sorunu oluştu. Maddi ve beşeri kaynaklar dışarıya gidiyor.

Hükümet, kur politikasında, yapısal sorunlarda önlem alamıyor. Çünkü bunlar belirli bir süre kemer sıkmayı gerektirir. Bu şartlarda enflasyonda kalıcı bir düşme olmayacaktır.

Nihayet; **Devlette çete şaibesinin oluşması ve tartışılan siyasilerin çetelere desteği iktisadi ajanların moralini bozdu.** Herkes panik içinde geleceğinden endişe ediyor. Elindeki fırsatı kullanıyor. Pahalı satıyor. Yargıya müdahale, otokrasiye gidiş de işin tuzu biberi oldu.

Daha ağırı, bankaların dönmeyen kredilerinde artışın, döviz sorununun ve dış borçlarda temerrüt riskinin, siyasi kaos riskinin olduğu bir düzende istikrar beklemek safdillik olur.

İbrahim Kahveci

Köprüyü geçene kadar...

Bir zamanlar Karayolları Genel Müdürlüğü-KGM aylık bazda boğaz köprülerinden geçen araç sayısını ve elde edilen geliri açıklardı. Aynı şekilde devletin işlettiği otoban bilgilerinin araç ve gelirlerini de açıklardı.

Şimdi açıklanmıyor.

Boğaz Köprü geçiş fiyatları 2015 yılında 3,40 TL idi. Aradan 6 yıl geçti ve şimdi fiyat 13,25 TL.

Boğaz Köprülerinden ve eski otoban geçişlerine neden bu kadar zam yapıldı? Benim cevabım: Hazine garantili müteahhitlere para ödemek için.

İki yıl önce zam gerekçesi olarak 'bakım onarım gideri yükseldi' dediler. Ama KRT TV'de bütün bu rakamları verdiğimden sonra **verileri yayından kaldırdılar**. Çünkü bakım onarım gideri 200-250 milyon lira arasında kalırken köprülerden elde edilen gelirler milyar liranın üzerindeydi.

Bakınız benzer durumu BOTAŞ gerçeğinde de yaşamıştım: BOTAŞ bilançosunda doğalgaz alıp milyarlarca lira ödemeyen kimlerdi diye sormuştum. 2017 yılında 4,6 milyar lira olan BOTAŞ'ın ticari alacakları nasıl 2018 yılında 13,7 milyar liraya yükselmişti. Bunu da sorduğumda **bilanço hemen yayından kaldırılmıştı**. Ve şimdi BOTAŞ'ın sitesinde son bilanço 2018 yılına ait görülüyor. 2019-2020 bilançoları yok...

Artık çekiniyorum: Bir bilginin perde arkasını açıkladığımda hangi bilgileri daha yayından kaldıracaklar diye merak ediyorum.

Bir dönem eski Devlet Planlama Teşkilatı-DPT altyapısı üzerinden gelen Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı da açıkladığım veriler sonrası yayınlarını kısıtlamıştı.

Kısaca sansürcülük ruhlarımıza işlemiş durumda.

Türkiye'de veri açıklamak kadar doğru açıklamak da çok önemli.

06.07.2021

Baksanıza mesela Cumhurbaşkanı Erdoğan “Avrupa’da aşular 100 sterlin 100 avro vs” diyor. Oysa birçok ülke bırakın para almayı aşı olanları teşvik için üste para bile veriyor.

Ama burası Türkiye...

Hatta geçen yıl Aralık 2020’de Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu TBMM kürsüsünden Osmangazi Köprüsünün araç garantisini doldurduğunu söylüyordu. Ama yine kendi bakanlığının bağlılığında 2020 yılında Osmangazi Köprüsü için 1,6 milyar ve 1,75 milyar TL olmak üzere köprü müteahhidine iki ödeme yapıldı.

Söz ne...

gerçek ne?

Şimdide tutturmuşlar Osmangazi Köprüsü garanti sayısını dolduruyor diye bağıryorlar. Tıpkı geçen yıl TBMM kürsüsünde söyledikleri gibi...

Ama olsun. Biz yine de doğru kabul edelim. Ve devam edelim...

2016 yılından bu yana ilk kez Osmangazi Köprüsü araç sayısını doldurmuş olsun. (İnşallah, amin)

Şimdi ilk sorumuza geçelim: Bildiğiniz gibi Osmangazi Köprüsü’nde geçiş ücreti 147,5 TL. Ama burada müteahhit fiyatı 45\$’ın üzerinde. Yani bu yılın ilk yarısı için en az 335 TL. Kısaca geçen araçlar 147,5 TL ödüyor ama onların adına devletimiz yine en az 187 TL de milletin vergilerinden ödüyor. Araç garantisi doldu ise **Osmangazi Köprüsü’ne bu yıl devletin müteahhide ödeyeceği para ne kadar?**

Bilmiyorsanız söyleyeyim: Bu Hazine garantili müteahhitlerin paraları hem dolar bazında (Bazıları euro ama nedense TL hiç yok) hem de dolar bazında enflasyon endeksleri ile artıyor. Yani Osmangazi Köprüsü’nün bu yılın ikinci yarısında ve gelecek yıl gerçek geçiş ücreti ne olacak? Hazine araç garantisi dolsa bile müteahhide ne kadar daha ödenecek?

Bakınız o köprüde günlük 40 bin araç garantisi var ve diyorlar ki, daha çok araç geçince yüzde 30’u devlete gidiyor.

Şimdi asıl sorumuzu soralım: Devlet zaten en az 187 TL geçen araç başına eksik fiyatı ödüyor ya, (araç garantisinin üzerinde geçiş olduğunu varsayıyoruz -amin, inşallah) acaba fazladan geçen araç geliri yine de yüzde 70 olarak müteahhide mi kalıyor?

Biraz daha açayım; ne de olsa **matematiği zayıf bir kesim** var karşımızda. Köprü yol bilgilerinden, Kanal İstanbul bilgilerinden geçen hafta 3 yazıda örnekler verdiğim gibi durum umutsuz.

Evet, diyelim ki Osmangazi Köprüsünden 147,5 TL'den 40 bin araç yerine günlük 70 bin ortalama araç geçiyor. 40 bin araç garanti olduğuna göre müteahhide 5,9 milyon lira peşin kalıyor. Ama müteahhidin gerçek Hazine fiyatı 45 \$ (335 TL) üzerinden günlük 13,4 milyon alması gerekiyordu. Bu farkı da devlet ödüyordu.

Şimdi 70 bin araç geçince müteahhide günlük 10,325 milyon TL gidiyor. Ve müteahhit 40 bin araç üstünü garanti üstü sayıp 30 kamuya ve 70 kendisine mi alıyor? Ve devletten ayrıca 40 bin araç için geçiş fiyatı (147,5 TL) ile sözleşme fiyatı (45\$=335 TL) farkını da cebe mi indiriyor?

Anlayacağınız burada her durumda vatandaşa bir fatura çıkıyor. Geçen de kaybediyor, geçmeyen de...

Peki kim kazanıyor?

Sanırım ihaleyi yapanların yanında bir de yazanlar kazanıyor.